

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
навчальної дисципліни «Міжнародна економіка»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Облік і аудит

Харків 2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2022 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.08..2022 № 1

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2022 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол
від 15.08.2022 № 1

Розробники:

1. викладач циклової комісії економіки та управління, к.п.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Носач І.В.
2. викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Бондарець О.М.

Рецензенти:

1. Єфременко А.Г – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та адміністрування Кременчуцького інституту ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»;
2. Харченко М.В. – кандидат економічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, старший викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

1.1 Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Інтернаціоналізація економічного розвитку.	8	2	-	4	-	4	К/р на 30 хв.
Тема 2. Середовище міжнародної економічної діяльності.	8	2	-	4	-	4	К/р на 30 хв.
Тема 3. Глобалізація та економічний розвиток.	8	2	-	4	-	4	К/р на 30 хв.
Тема 4. Сучасна міжнародна торгівля.	14	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 5. Міжнародна мобільність капіталу.	14	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 6. Міжнародні кредитні відносини.	10	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 7. Міжнародна трудова міграція.	12	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 8. Світова валютна система.	12	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс.	14	2	-	4	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 10. Міжнародна економічна інтеграція.	12	1	-	2	-	6	К/р на 30 хв.
Тема 11. Міжнародна економічна політика України.	8	1	-	2	-	6	К/р на 30 хв.
Всього за семестр № 7:	120	20	-	40	-	60	залік

1.2 Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Інтернаціоналізація економічного розвитку.	10	-	-	-	-	10	
Тема 2. Середовище міжнародної економічної діяльності.	8	2	-	-	-	8	
Тема 3. Глобалізація та економічний розвиток.	10	2	-	-	-	8	
Тема 4. Сучасна міжнародна торгівля.	8	-	-	-	-	10	
Тема 5. Міжнародна мобільність капіталу.	8	2	-	-	-	8	
Тема 6. Міжнародні кредитні відносини.	8	2	-	-	-	8	
Тема 7. Міжнародна трудова міграція.	8	2	-	-	-	10	
Тема 8. Світова валютна система.	10	2	-	-	-	10	
Тема 9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс.	10	2	-	-	-	10	
Тема 10. Міжнародна економічна інтеграція.	10	2	-	-	-	10	
Тема 11. Міжнародна економічна політика України.	2	-	-	2	-	10	
Всього за семестр № 7:	120	16	-	2	-	102	залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1,2

Тема №1. Інтернаціоналізація економічного розвитку

Навчальна мета заняття: оволодіння основами міжнародного поділу праці, поняттями світового ринку та інтернаціоналізації господарської діяльності.

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 1:

1. Міжнародний поділ праці як основа розвитку міжнародних економічних відносин.
2. Світовий ринок.
3. Світове господарство та міжнародна мобільність факторів виробництва.
4. Інтернаціоналізація господарської діяльності.
5. Міжнародна економіка та її структура.

Література: 2 (с. 14-50), 6 (с. 9-33)

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти:

1. Дати визначення міжнародного поділу праці.
2. Дати визначення міжнародних економічних відносин та його суб'єктів.
3. Навести основні риси світового ринку.
4. Визначити сутність та основні риси світового господарства та міжнародна мобільність факторів виробництва.
5. Навести головні етапи інтернаціоналізації господарської діяльності.
6. Навести основні ознаки міжнародної економіки та її структури.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3,4

Тема №2. Середовище міжнародної економічної діяльності

Навчальна мета заняття: оволодіння класифікацією країн в міжнародній економіці та їх функціональними взаємозв'язками

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.

II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 2:

1. Середовище міжнародних економічних відносин.
2. Функціональні взаємозв'язки у міжнародній економіці.
3. Класифікація країн в міжнародній економіці.

Література: 8 (с. 58-87), 3 (с. 44-77)

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти:

1. Надати характеристику середовища міжнародних економічних відносин.
2. Охарактеризувати функціональні взаємозв'язки у міжнародній економіці.
3. Навести класифікацію країн в міжнародній економіці.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5,6

Тема №3. Глобалізація та економічний розвиток

Навчальна мета заняття: оволодіння основними чинниками та формами прояву економічної глобалізації та їх ефектами

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 3:

1. Поняття, основні чинники та форми прояву економічної глобалізації.
2. Соціально-економічні ефекти глобалізації.
3. Сутність та моделі економічного розвитку країн.

Література: 5 (с. 67-111), 6 (с. 48-70)

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти:

1. Розкрити поняття та основні чинники та форми прояву економічної глобалізації.
2. Охарактеризувати соціально-економічні ефекти глобалізації.
3. Розкрити сутність та моделі економічного розвитку країн.

III. Порядок проведення заключної частини заняття:

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7,8

Тема № 4. Сучасна міжнародна торгівля.

Навчальна мета заняття: оволодіння основами міжнародної торгівлі

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 4:

1. Суть та показники міжнародної торгівлі.
2. Теорії міжнародної торгівлі.
3. Форми здійснення експортно-імпортних та товарообмінних операцій у міжнародній торгівлі.

Література: 5 (с. 88-90), 7 (с. 56-83)

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти:

1. Організація діяльності міжнародних товарних ринків.
2. Особливості міжнародної торгівлі послугами.
3. Зовнішньоторговельна політика: суть та інструменти.
4. Регулювання торгівлі на міжнародному ринку.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9,10**Тема № 5. Міжнародна мобільність капіталу**

Навчальна мета заняття: оволодіння методами зведення і групування статистичних даних

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 5:

1. Міжнародна мобільність капіталу.
2. Форми міжнародного руху капіталу.
3. Цілі та економічні ефекти міжнародної мобільності капіталу.
4. Діяльність міжнародних фінансово-кредитних організацій.

Література: 3 (с. 105-114), 8 (с. 135-174).

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Дати визначення міжнародна мобільність капіталу; суть, етапи і фактори розвитку.
2. Форми міжнародного руху капіталу.
3. Економічні ефекти міжнародного руху капіталу.
4. Інвестиційний клімат і фактори, які його формують.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11,12

Тема № 6. Міжнародні кредитні відносини

Навчальна мета заняття: оволодіння формами міжнародного кредиту, видами кредитних операцій на світовому ринку капіталів.

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 6:

1. Міжнародний кредит та його роль у світовій економіці.
 2. Форми міжнародного кредиту.
 3. Види кредитних операцій на світовому ринку капіталів.
 4. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.
- Література: 3 (с. 300-396), 4 (с. 282-344)

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Дати визначення міжнародний кредит та його роль у світовій економіці
2. Форми міжнародного кредиту.
3. Види кредитних операцій на світовому ринку капіталів.
4. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13,14

Тема № 7. Міжнародна міграція робочої сили.

Навчальна мета заняття: оволодіння принципами міжнародної міграції робочої сили

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 7:

1. Суть та види міжнародної міграції робочої сили.
2. Економічні ефекти міжнародної трудової міграції.
3. Тенденції розвитку міжнародного ринку робочої сили.
4. Регулювання міграційних процесів.

Література: 5 (с. 221-251), 6 (с. 98-119)

Питання для фронтального опитування:

1. Суть та види міжнародної міграції робочої сили.
2. Економічні ефекти міжнародної трудової міграції.
3. Тенденції розвитку міжнародного ринку робочої сили.
4. Державна міграційна політика.
5. Діяльність міжнародних організацій у сфері регулювання міграційних процесів.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 15,16

Тема № 8. Світова валютна система

Навчальна мета заняття: оволодіння теоретичними основами світової валютної системи

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 8:

1. Валютні курси, котирування валюти.

2. Валютні ринки та валютні операції.
 3. Міжнародні валютні системи.
 4. Валютна політика держави та її види.
- Література: 5 (с. 269-304), 7 (с. 237-244)

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Суть міжнародних валютних відносин.
2. Види валютних систем.
3. Валютні курси.
4. Котирування валют. Конвертованість валют.
5. Еволюція валютної системи.
6. Валютні ринки та валютні операції.
7. Міжнародні валютні розрахунки.
8. Валютна політика держави.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 17,18

Тема № 9. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс.

Навчальна мета заняття: оволодіння основами міжнародних розрахунків та платіжного балансу

Кількість годин – 4 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних тестових завдань.

Навчальні питання за темою 9:

1. Суть та структура платіжного балансу.
2. Теорії платіжного балансу.
3. Фактори, що впливають на платіжний баланс.
4. Міжнародні розрахунки, їх форми та особливості здійснення.
5. Методи регулювання платіжного балансу.
6. Проблеми зовнішньої заборгованості.

Література: 5 (с. 176-202), 8 (с. 27-36)

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Суть та структура платіжного балансу.
2. Теорії платіжного балансу.
3. Фактори, що впливають на платіжний баланс.
4. Міжнародні розрахунки, їх форми та особливості здійснення.
5. Методи регулювання платіжного балансу.
6. Проблеми зовнішньої заборгованості.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 19**Тема № 10. Міжнародна економічна інтеграція**

Навчальна мета заняття: оволодіння етапами економічної інтеграції, статичними та динамічними ефектами економічної інтеграції

Кількість годин – 2 (денна форма); 0 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням, розв'язування контрольних тестових завдань.

Навчальні питання за темою 10:

1. Суть, передумови та цілі економічної інтеграції.
2. Етапи економічної інтеграції.
3. Статичні та динамічні ефекти економічної інтеграції.
4. Регіональні інтеграційні об'єднання.

Література: 4 (с. 427-450), 5 (с. 81-108)

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Суть, передумови та цілі економічної інтеграції.
2. Етапи економічної інтеграції.
3. Статичні та динамічні ефекти економічної інтеграції.
4. Регіональні інтеграційні об'єднання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 20

Тема № 11. Міжнародна економічна політика України.

Навчальна мета заняття: оволодіння зовнішньоекономічною політикою

Кількість годин – 2 (денна форма); 2 (заочна форма).

Місце проведення: навчальний кабінет коледжу.

План проведення заняття:

- I. Проведення попереднього контролю теоретичних знань, практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти по темі практичного заняття.
- II. Порядок проведення основної частини заняття: постановка загальної проблеми та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування питань різної складності з їх обговоренням.

Навчальні питання за темою 11:

1. Зовнішньоекономічна політика.
2. Зовнішньоторгові режими та їх характеристика.
3. Реалізації зовнішньоекономічної політики.

Література: 2 (с. 117-132), 3 (с. 124-311)

Питання цільових виступів здобувачів освіти:

1. Поняття зовнішньоекономічної політики та її види.
2. Механізм реалізації зовнішньоекономічної політики.
3. Формування стратегічних переваг зовнішньоекономічної політики України.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здійснити перевірку і оцінювання виконаних завдань. Підвести підсумок практичного заняття звернувши увагу на основні помилки при його виконанні.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 22.04.1993р. № 3125-ХІІ (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
2. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / І.В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: ЦУЛ, 2013.
3. Гронтковська Г.Е. Міжнародна економіка: Навч. Посібник / Г.Е. Гронтковська – К.: ЦУЛ, 2014.
4. Дергачова В.В., О. М. Згуровський, І.М. Манаєнко Міжнародні економічні відносини: практикум: навч. посіб. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 80 с.
5. Задоя А.О. Міжнародна економіка: Навч. Підручник / А.О. Задоя - К.: Центр навчальної літератури, 2012.
6. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини: Навч. посібник / Ю.Г.Козак, Н.С.Логвінова, О.В. Захарченко, Є.В.Кравченко – К.: Центр навчальної літератури, 2012.
7. Патики Н.І. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / Н.І. Патики - К.: Центр навчальної літератури, 2014.

Допоміжна література:

8. Антофій Н.М. Міжнародна економіка: посібник / Н.М. Антофій, О.В. Булюк, С.В. Фомішин – ОЛДІ- ПЛЮС, 2013.
9. Козак Ю.Г. Міжнародні фінанси: навч. посібник / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвинова, Т. Sporek, J. Szoltisek, О.В. Захарченко, С.Н. Лебедева – Київ - Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014.
10. Фомішин С.В. Міжнародна економіка: посібник / С.В. Фомішин, М.В. Гудзь, А.П. Румянцев –Новий Світ, 2014.
11. Чернега О.Б. Міжнародна економічна діяльність України: Посібник / О.Б. Чернега – ТОВ «Східний видавничий дом», 2014.
12. Чернега О.Б. Міжнародні стратегії економічного розвитку: Посібник / О.Б. Чернега – Магнолія - 2006, 2014.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

13. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua